

Sygn. akt II AKz 310/13

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Beata Barylak-Pietrkowska
Sędziowie:	SSA Wojciech Dziuban (spr.) SSO del. Tomasz Szymański
Protokolant:	st. sekr. sądowy Barbara Bolek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Marka Woźniaka

po rozpoznaniu w sprawie

A. R.

podejrzanego z Dział 5/9-3 Ustawy 720 ILCS (Zbioru Ustaw Stanu Illinois)

zażalenia wniesionego przez obrońcę podejrzanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 28 czerwca 2013 roku, sygn. akt II Kop 17/13

w przedmiocie prawnej dopuszczalności wydania władzom Stanów Zjednoczonych Ameryki obywatela polskiego A. R. w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie 04-1- 148484 -01 Sądu Okręgowego Hrabstwa Cook Stanu Illinois Stanów Zjednoczonych Ameryki

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Nowym Sączu stwierdził dopuszczalność wydania władzom Stanów Zjednoczonych Ameryki A. R. poszukiwanego na podstawie nakazu aresztowania wydanego w dniu 3 listopada 2004 roku przez Sąd Okręgowy Hrabstwa Cook Stanu Illinois w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego we wskazanej powyżej sprawie o przestępstwo z Działu 5/9-3 Ustawy 720 ILCS (Zbioru Ustaw Stanu Illinois) polegającego na tym, że w dniu 10 października 2004 roku w C. kierując samochodem marki (...) rozwinął nadmierną prędkość niedostosowaną do warunków drogowych w następstwie czego stracił panowanie nad pojazdem i zjechał ze swojego pasa ruchu uderzając w słup sygnalizacyjny i zaparkowany inny pojazd w wyniku czego śmierć ponieśli siedzący na tylnym siedzeniu pasażerowie w osobach J. M. oraz A. J. oraz zbiegł miejsca zdarzenia.

Nadto Sąd Okręgowy na podstawie art. 603 § 5 k.p.k. w związku z art. ust. I i art. 25 Umowy między Rzeczypospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o ekstradycji z dnia 5 lipca 1996 roku orzekł o przekazaniu prawomocnego postanowienia wraz z aktami sprawy w celu rozstrzygnięcia wniosku o wydanie.

W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia sąd meriti stwierdza, że tożsamość i obywatelstwo polskie A. R. nie budzą wątpliwości. Dokumenty przedłożone przez stronę amerykańską zawierają dane o których mowa w art. 9 ust. 2 i 3 wskazanej wyżej umowy, a w szczególności opis stanu faktycznego, informacje o przebiegu postępowania, które uzasadniałyby oskarżenie A. R. gdyby zarzucane mu przestępstwo zostało popełnione na terenie Polski.

Sąd podnosi nadto, że spełnione zostały określone w art. 55 ust. 2 konstytucji warunki od których uzależnione jest wydanie obywatela polskiego, gdy możliwość taka wynika z ratyfikowanej umowy. Sąd nadto omawia okoliczności wskazujące na to, że w sprawie nie zachodzą przeszkody ekstradycyjne o których mowa w art. 604 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz 604 § 1 pkt 5 k.p.k.

Na powyższe zażalenie złożył zażalenie obrońca zarzucając:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia:

a) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 603 § 1 k.p.k. polegającą na dokonaniu dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego w postępowaniu w sprawie materiału dowodowego w postaci dokumentów oraz wyjaśnień podejrzanego, które zostały poddane wybiórczej, powierzchownej i wręcz szczątkowej analizie. W niniejszej sprawie postanowienie zostało wydane tylko i wyłącznie w oparciu o wniosek Prokuratora Okręgowego w Nowym Sączu, bez analizy przedstawionego przez podejrzanego materiału dowodowego oraz z zaniechaniem przeprowadzenia dowodów istotnych dla sprawy, takich jak wyjaśnienia podejrzanego, dokumenty potwierdzające zamieszkiwanie przez podejrzanego na terenie Polski na stałe, posiadania przez niego stałego zatrudnienia oraz rodziny, w tym dwójki dzieci, dokumenty o stanie zdrowia podejrzanego oraz dokumenty zalegające w aktach sprawy w Prokuraturze Rejonowej w Zakopanem w sprawie przeciwko podejrzanemu, co doprowadziło Sąd Okręgowy w Nowym Sączu do błędnego przekonania, iż nie zachodzą przeszkody uniemożliwiające stwierdzenie o dopuszczalności wydania podejrzanego A. R.;

b) art. 604 § 2 pkt 1 i 3 k.p.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i stwierdzenie przez Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, iż w niniejszej sprawie w stosunku do podejrzanego A. R. nie zachodzą żadne ze względnych przeszkód ekstradycyjnych określonych w art. 604 § 2 k.p.k., podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego jasno wynika, iż podejrzanym ma w Rzeczypospolitej Polskiej stałe miejsce zamieszkania oraz co do czynu zarzucanego podejrzanemu toczy się już postępowanie karne na terenie Polski w Prokuraturze Rejonowej w Zakopanem;

c) art. 604 § 2 pkt 7 k.p.k. polegającą na niesłusznym przyjęciu, iż Stany Zjednoczone Ameryki gwarantują wzajemność w wydawaniu swoich obywateli Rzeczypospolitej Polsce w celu przeprowadzenia przeciwko nim postępowań karnych na terenie Polski, tylko dlatego, że pomiędzy w/w państwami istnieje umowa o ekstradycji. W praktyce wzajemność taka jednak nie istnieje, ponieważ od początku obowiązywania powyższej umowy, nigdy nie zdarzyło się, aby USA wydało Polsce swojego obywatela w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego na terenie Polski, pomimo spełniania wszystkich przesłanek wynikających z umowy ekstradycyjnej wiążącej oba państwa;

d) art. 604 § 3 k.p.k. polegającą na jego niezastosowaniu i stwierdzeniu dopuszczalności wydania władzom USA podejrzanego A. R., w sytuacji gdy na terenie Rzeczypospolitej Polski toczy się już postępowanie karne, co wskazuje na zasadność odroczenia przez Sąd i instancji rozpoznania wniosku Prokuratora Okręgowego w Nowym Sączu o wydanie A. R. do czasu ukończenia w Polsce postępowania karnego przeciwko podejrzanemu;

2, obrazę przepisu prawa materialnego art. 4 ust. i umowy między Rzeczypospolitą Polską a Stanami Zjednoczonymi Ameryki o ekstradycji (z dnia 10 lipca 1996 r. (Dz. U. z dnia 20 listopada 1999 r.)w zw. art. 604 § 3 k.p.k. poprzez przyjęcie, że wydanie podejrzanego jest dopuszczalne w sytuacji ,gdy żadne z umawiających się Państw nie jest zobowiązane do wydawania własnych obywateli, a na terytorium RP toczy się już postępowanie w tej samej sprawie.

związku z powyższym, na mocy art. 437 § 1 k.p.k. wniósł o

- zmianę zaskarżonego postanowienia i stwierdzenie niedopuszczalności wydania władzom Stanów Zjednoczonych Ameryki podejrzanego A. R.;

lub :

- uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Nowym Sączu;

ewentualnie na podstawie art. 604 § 3 k.p.k. wniósł o

- o odroczenie rozpoznania wniosku o wydanie do czasu ukończenia postępowania karnego przeciwko A. R. toczącego się na terenie Polski.

W obszernym uzasadnieniu zażalenia skarżący uzasadnia poszczególne zarzuty obrazy przepisów postępowania. Podnosi nadto kwestie braku przesłanki możliwości wydania A. R. stronie amerykańskiej z uwagi na stwierdzone u niego dolegliwości psychiczne. Odnosi się w tej materii do opinii biegłych, którzy stwierdzili u A. R. nasilenie zaburzeń chorobowych, które powoduje, iż podejrzany wymaga leczenia farmakologicznego, okresowej kontroli psychiatrycznej, która może być prowadzona w warunkach laboratoryjnych w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności. Zdaniem skarżącego sąd nie upewnił się czy tego rodzaju warunki będzie miał podejrzany w trakcie pobytu w amerykańskim areszcie. Skarżący zauważa, że przy problemach ze zdrowiem psychicznym wydanie go Stanom Zjednoczonym w celu przeprowadzenia przez stronę amerykańską postępowania karnego może się okazać dla podejrzanego tragiczne w skutkach.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, a podniesione argumenty nie dają jakichkolwiek podstaw do jego uwzględnienia.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż powyższa sprawa jest po raz drugi rozpoznawana przez Sąd Apelacyjny. Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2012 roku Sąd Okręgowy w Nowym Sączu stwierdził niedopuszczalność wydania władzom Stanów Zjednoczonych Ameryki A. R.. Sąd Apelacyjny w Krakowie rozpoznając zażalenie Prokuratora Okręgowego w Nowym Sączu utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy. Sąd Najwyższy rozpoznając kasację Prokuratora Generalnego postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2013 roku uchylił zaskarżone postanowienie Sądu Apelacyjnego i utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w Nowym Sączu i przekazał sprawę temu ostatniemu sądowi do ponownego rozpoznania. Zaakcentować w tym miejscu należy, że Sąd Okręgowy w Nowym Sączu rozpoznając po raz pierwszy sprawę stwierdził, iż nie ma konstytucyjnych przeszkód do ekstradycji A. R. do USA mimo, iż jest on obywatelem polskim. Wykazał, że przekazanie to jest w pełni możliwe bowiem w sprawie nie zachodzą przeszkody ekstradycyjne, o których mowa w kodeksie postępowania karnego. Sąd Okręgowy orzekając jednakże o niedopuszczalności ekstradycji A. R. wskazał, że brak jest przesłanki „właściwości”, o której mowa w art. 4 ust. 1 Umowy ekstradycyjnej. Sąd Apelacyjny w Krakowie rozpoznając zażalenie od tego rozstrzygnięcia w pełni argumenty te podzielił. Sąd Najwyższy wyraził jednak pogląd, że organem do którego kompetencji należy orzekanie o właściwości przekazania jest Minister Sprawiedliwości. W uzasadnieniu tego orzeczenia wskazano, że Sąd rozpoznający wniosek o ekstradycję nie jest uprawniony do badania w ramach regulacji ujętej w art. 4 ust. 1 Umowy ekstradycyjnej czy wydanie obywatela polskiego jest właściwe, albowiem uprawnienie wyłączone w tym zakresie ma Minister Sprawiedliwości i je realizuje w sytuacji, gdy nie została stwierdzona orzeczeniem sądu prawna niedopuszczalność wydania. Zgodnie z treścią art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. te zapatrywania prawne są wiążące dla sądu któremu sprawę przekazano do ponownego rozpoznania. Związanie sądu rozpoznającego sprawę ponownie zapatrywaniami prawnymi wyłącza zatem jego możliwość w zakresie niezastosowania się do interpretacji przepisów prawnych wskazanej przez

sąd kasacyjny. To stanowi odstępstwo od zasady samodzielności jurysdykcyjnej sądu karnego skodyfikowanej w art. 8 § 1 k.k. i podlega wykładni ścisłej.

W kontekście tego układu procesowego zauważyć również należy, nadto, iż obrońca podejrzanego w żaden sposób nie kwestionował stanowiska sądu okręgowego zawartego w postanowieniu z dnia 26 czerwca 2012 roku o braku przeszkód do ekstradycji A. R. do USA. W uzasadnieniu tamtego orzeczenia Sąd Okręgowy szczegółowo omówił brak przeszkód ekstradycyjnych w stosunku do osoby podejrzanego. Składając zażalenie od zaskarżonego postanowienia obrońca podejrzanego odnosi się do kwestii owych przeszkód ekstradycyjnych uznając, iż faktycznie mają one w jego ocenie miejsce.

Nie zasadny zawarty w zatleniu jest zarzut obrazy art. 7 i art. 603 § 1 k.p.k. Nie budzi wątpliwości, że Sąd Okręgowy przed wydaniem postanowienia wysłuchał na posiedzeniu osobę ściganą. Należy podkreślić, że celem postępowania ekstradycyjnego jest jedynie rozstrzygnięcie jego prawnej dopuszczalności i wystarczające jest uprawdopodobnienie zarzutu popełnienia przestępstwa. Dokumentacja nadesłane przez stronę amerykańską, jak wyjaśnienia złożone przez podejrzanego w postępowaniu ekstradycyjnym, zarzut przedstawiony A. R. przekonywująco uprawdopodobniły.

Niezasadnym jest zarzut obrazy art. 7 k.p.k.. Brak jest podstaw do twierdzenia, że sąd I instancji dokonał dowolnej i swobodnej oceny materiału dowodowego. Nie budzi wszak wątpliwości, że A. R. ma stałe miejsce zamieszkania w Polsce, jest zatrudniony, posiada rodzinę. W ocenie Sądu Apelacyjnego owe okoliczności nie stanowią jednak żadnych przeszkód ekstradycyjnych o których mowa w przepisach Kodeksu postępowania karnego jak też wskazanej wyżej Umowy ekstradycyjnej.

Nie jest trafny zarzut obrazy art. 604 § 2 pkt 1 i 3 k.p.k. Pierwszy z tych przepisów stanowi, że można odmówić wydania jeżeli osoba której wniosek dotyczy ma w Polsce stałe miejsce zamieszkania. Tego rodzaju zapis w ocenie Sądu Apelacyjnego stanowi jedynie o możliwości odmowy wydania i w realiach niniejszego postępowania nie może on stanowić argumentu za jej odmową. Należy wszak zauważyć, że w trakcie popełnienia zarzucanego mu przestępstwa A. R. zamieszkiwał w USA i do Polski udał się w celu uniknięcia odpowiedzialności za przestępstwo tam popełnione.

Nie jest również przekonywujący zarzut obrazy art. 604 §2 pkt 3 k.p.k. Faktycznie w Prokuraturze Rejonowej w Zakopanem toczy się postępowanie przygotowawcze o sygn. (...)o przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. w sprawie wypadku drogowego w dniu 10 października 2004 roku w C.w USA. Postanowieniem z dnia 21 października 2008 roku zawieszono śledztwo w tej sprawie, bowiem strona amerykańska nie odpowiedziała na prośbę Prokuratora Okręgowego w Nowym Sączu o nadesłanie kserokopii całości materiałów prowadzonych przez stronę amerykańską. Mając na uwadze, że w przedmiotowym postępowaniu nie przeprowadzono żadnych czynności dowodowych w związku z tym nie można mówić, iż jego prowadzenie może dawać podstawę do odmowy wydania A. R. władzom amerykańskim.

Nie jest zasadny zarzut obrazy art. 604 § 1 pkt 7 k.p.k. Argumenty zawarte w zażaleniu jakoby strona amerykańska nie gwarantowała wzajemności o której mowa w tym przepisie są w ocenie Sądu Apelacyjnego gołosłowne. Skarżący nie wskazał żadnych przykładów na podstawie których można by powyższe twierdzenie uprawdopodobnić. Podkreślić należy, że podpisanie lub ratyfikacja umowy międzynarodowej oznacza związenie się państwa jej postanowieniami w stosunkach z innymi państwami, które dokonają takiego samego aktu. Nie istnieje więc ryzyko, że jedno państwo będzie tylko składać wnioski o udzielenie pomocy, a drugie je tylko wykonywać.

Nie jest uprawniony zarzut obrazy art. 604 § 3 k.p.k. Bezspornym jest bowiem co wskazano już wyżej, że śledztwo w sprawie zdarzenia będącego przedmiotem niniejszego postępowania jest zawieszona. Jeszcze raz należy powtórzyć, że z uwagi na niedostarczenie materiałów przez stronę amerykańską dotyczących przebiegu zdarzenia jego kontynuowanie jest uniemożliwione i nie można przewidzieć kiedy zostanie zakończone. Z tych też powodów brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku o ewentualne odroczenie rozpoznania wniosku o wydanie do czasu ukończenia w Rzeczypospolitej Polskiej postępowania karnego. Należy dobitnie zaakcentować, że zdarzenie będące przedmiotem postępowania ekstradycyjnego miało miejsce na terenie Stanów Zjednoczonych Ameryki i w związku z tym to wymiar sprawiedliwości tego kraju ma przede wszystkim interes prawny do przeprowadzenia postępowania

przygotowawczego do końca. Interes prowadzonego w tej sprawie śledztwa w Prokuraturze Rejonowej w Zakopanem nie jest z tego powodu na tyle istotny, aby dawał asumpt do ewentualnego odroczenia rozpoznania wniosku do czasu zakończenia postępowania w Polsce, co z uwagi na wskazane wyżej przeszkody jest mało prawdopodobne.

Autor zażalenia akcentuje okoliczność, iż przekazanie A. R. władzom Stanów Zjednoczonych w celu przeprowadzenia w stosunku do niego postępowania karnego może spowodować pogorszenie jego stanu zdrowia psychicznego. Ta okoliczność w ocenie Sądu Apelacyjnego nie może stanowić argumentu za odmową wydania. Sam skarżący podkreśla, że ujawnione u A. R. zaburzenia nastroju, lęki niepokój wynikają z reakcji na zdarzenie będące przedmiotem niniejszego postępowania. Nieuprawnione i niczym nieudowodnione jest stanowisko skarżącego, że A. R. nie będzie miał zapewnionej opieki w razie pozbawienia wolności w amerykańskim więzieniu. Należy również zauważyć, iż obawy odnośnie ewentualnego niewłaściwego traktowania podejrzanego po przekazaniu władzom Stanów Zjednoczonych Ameryki są nieuzasadnione. Nie można wszakże zapominać, że kraj ten zapewnia wysokie standardy prawne osobom pozbawionym wolności. Brak jest jakichkolwiek podstaw do twierdzenia, że może on się tam spotkać z nieuzasadnionymi szykanami.

Nie jest rzeczą Sądu Apelacyjnego dokonywać oceny dlaczego uprawnione władze Stanów Zjednoczonych Ameryki wystąpiły o ekstradycję podejrzanego dopiero dnia 14 lutego 2012 roku. Bezspornym jest że same opóźnienie jest z całą pewnością nadmierne to jednak nie może stanowić ono wystarczającego argumentu za niewydaniem podejrzanego uprawnionym władzom Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Ponadto obrońca podejrzanego odnosząc się do kwestii celowości wydania A. R. zwraca uwagę, że za czyn mu zarzucany w Stanach Zjednoczonych grozi mu kara pozbawienia wolności wymiarze od 6 do 28 lat, gdy tymczasem w polskim kodeksie karnym można by mu wymierzyć maksymalnie karę 12 lat pozbawienia wolności. Powyższa kwestia odnosi się do określonej w art.4 ust. 1 Umowy ekstradycyjnej kwestii „właściwości” wydania podejrzanego. Jak już wskazano wcześniej powyższe okoliczności w tym także odnoszące się do sytuacji rodzinnej podejrzanego będą rozważane przez Ministra Sprawiedliwości, który podejmie ostateczną decyzję w przedmiocie ekstradycji A. R..

W świetle stanowiska Sądu Najwyższego w tej sprawie czynienie wszelkich rozważań w tym przedmiocie byłoby ze strony Sądu Apelacyjnego niestosowne z uwagi na związanie treścią tego orzeczenia. Fakt, że orzeczenie Sądu Najwyższego nie zapadło w tym przedmiocie jednomyślnie nie daje podstaw do rozpatrywania argumentów jakie zostały przedstawione przez jednego z sędziów w uzasadnieniu zdania odrębnego.

Z opisanych wyżej powodów Sąd Apelacyjny, uznając zaskarżone rozstrzygnięcie za słuszne utrzymał je w mocy.